

Aan de leden van de gemeenteraad van Overbetuwe

Onderwerp: Raadsinformatiebrief 3 over COVID-19 d.d. 10 april 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Sinds 4 weken leeft Nederland in een nieuwe werkelijkheid. De economische en maatschappelijke situatie voor onze inwoners en bedrijven is totaal veranderd vanwege de opgelegde “intelligente lockdown” om het corona virus uit te bannen. Het lijkt “het nieuwe normaal” geworden, afgaande op het feit dat bijna iedereen in Overbetuwe de opgelegde maatregelen goed opvolgt en ondergaat. Dat is goed nieuws, want alleen zo kunnen we het virus bestrijden. Echter, door de verlenging van de maatregelen tot 28 april worden de effecten daarvan voor inwoners, ondernemers en instellingen ook steeds meer merkbaar. Het betreft maatschappelijke en economische effecten maar ook op persoonlijk vlak doordat mensen zelf slachtoffer zijn van het virus of dit hun nabije omgeving treft. Dit baart mij zorgen. De gemeente Overbetuwe werkt, samen met vele andere instellingen heel hard aan het verzachten van deze effecten in aanvulling op vele landelijke compenserende maatregelen. Het is hartverwarmend dat ook vele initiatieven in de samenleving hier aan bijdragen.

Effecten van de maatregelen

De eerste positieve effecten van de aanpak worden langzaam zichtbaar. Het aantal in het ziekenhuis opgenomen patiënten en het aantal gemelde overledenen in Nederland neemt minder snel toe dan je zonder maatregelen zou verwachten. Om de verspreiding van het virus te stoppen, is een lange adem nodig. Het is dan ook heel belangrijk dat iedereen de maatregelen de komende periode blijft opvolgen. Ook in het paasweekend met mooi weer. Door blijvend aandacht te vragen voor de afspraken over “social distance”, door het treffen van preventieve maatregelen en door handhaving daar waar de noodverordening wordt overtreden, onderstrepen we het belang van collectieve naleving.

In Overbetuwe blijven we, zoals inmiddels gebruikelijk, actief communiceren over de landelijke en regionale ontwikkelingen en treffen we steeds meer aanvullende maatregelen. Afgezien van de focus op de continuïteit van onze dienstverlening (ook indirect via partners) wordt, met de verlenging van de termijn waarop de maatregelen worden ingezet, een toenemend beroep gedaan op de gemeente. Onze inwoners, ondernemers en instellingen proberen we te helpen om de effecten van de maatregelen te beperken. Dit vraagt veel van onze medewerkers. In deze brief geef ik u graag op hoofdlijnen weer een actueel beeld van de aanpak in Overbetuwe. Voor details verwijs ik naar de websites die onderaan deze brief staan vermeld.

Regionale en lokale ontwikkelingen

Beeld geneeskundige zorg in de regio

Vanaf maandag 6 april is de GGD van start gegaan met het testen van zorgmedewerkers in een speciaal hiervoor ingerichte testfaciliteit in het Gelredome in Arnhem. Zorgmedewerkers werkzaam bij ambulancedienst, in verpleeg- en verzorgingshuizen, gehandicaptenzorg, huisartsenzorg, thuiszorg, jeugdzorg, verloskundige zorg, jeugdgezondheidszorg en GGZ komen in aanmerking voor een test, indien zij voldoen aan drie criteria (er is sprake - geweest - van patiëntcontact, de zorgmedewerker heeft minimaal 24 uur klachten en de inzet van de zorgmedewerker is essentieel voor de zorg continuïteit). Het effect van deze maatregel zal zijn enerzijds dat het aantal geconstateerde

besmettingen zal toenemen maar anderzijds kan daarmee de verspreiding binnen zorginstellingen beter worden aangepakt.

In de media was veel aandacht over mogelijke verspreidingsbronnen en het relatief hoge aantal besmettingen en ziekenhuisopnames in Overbetuwe. Op mijn verzoek heeft het RIVM met de GGD dit onderzocht. Afgezien van het algemeen bekende feit dat de cijfers slechts indicaties zijn, heeft dit onderzoek niet tot een plausibele verklaring geleid. Het onderstreept wel extra dat we moeten volhouden in de aanpak van het virus.

Naleving maatregelen in de openbare ruimte

De noodverordening is inmiddels gewijzigd, omdat in de uitvoering bleek dat het niet voldoende helder was dat het zogenaamde verbod op "groepsvorming" ook van toepassing is op mensen die zich in de publieke ruimte ophouden in een voertuig, vaartuig, caravan of tent (een camping is privéterrein, waardoor het verbod om zich op te houden in een tent of caravan daar niet van toepassing is). De aangepaste noodverordening is bijgevoegd.

Het algemene beeld in de regio en in Overbetuwe is dat de maatregelen goed worden nageleefd. Daar waar nodig wordt handhavend opgetreden. Het afgelopen weekend was het druk op zaterdag in de Dorpsstraat in Elst en vooral zondag op de dijken van Overbetuwe. Met het oog op het paasweekend hebben we gezien welke maatregelen we kunnen treffen om deze drukte terug te dringen. Daartoe worden waarschuwingen en herinneringsteksten aangebracht in de Dorpsstraat en op andere plaatsen waar onze toezichthouders dat wenselijk achten. Ook blijven we inwoners oproepen om niet allemaal tegelijk naar de winkels te gaan. Het college heeft daarom de winkels die etenswaren verkopen voor de eerste dagelijkse levensbehoefte in de gelegenheid gesteld om op Goede Vrijdag in 2020 (10 april 2020) de deuren geopend te houden tot 21.00 uur in plaats van tot 19.00 uur.

De drukte op de dijken is van een andere aard. Mede in antwoord op gestelde raadvragen ga ik hier wat nader op in. Vanuit de gemeente en door mij in een persoonlijke videoboodschap zijn onze inwoners opgeroepen om thuis te blijven en indien men toch even naar buiten wil, in de buurt van de eigen woning te blijven. Afgezien van de omwonenden van de dijken, geldt dus dat andere inwoners van Overbetuwe geacht worden daar niet veelvuldig te wandelen of te fietsen. Zeker als geconstateerd wordt dat het druk is, is het devies weg te gaan.

Het is echter ook een gegeven dat over de dijken altijd veel verkeer gaat van mensen die niet in Overbetuwe wonen maar op de fiets, motor of anderszins een toertochtje maken. Afgelopen weekend was het effect daarvan in heel Nederland merkbaar, want het was erg druk op alle dijkjes, landweggetjes en wegen die normaal ook bij dagjesmensen in trek zijn. Daarom wordt voor dit paasweekend landelijk, regionaal en in Overbetuwe extra ingezet met nieuwe visuals waarbij specifiek aandacht is voor (groeps)activiteiten zoals motorrijden, wielrennen en winkelen.

In de regio is nadrukkelijk bekeken of afsluiting van de dijken een serieuze optie is, zeker na het besluit van Gelderland-Zuid. Zoals de voorzitter van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden, Ahmed Marcouch, in deze het bevoegde gezag, aangegeven heeft, is de noodverordening er om spreiding van het virus tegen te gaan in het belang van de gezondheid. Het weren van motorrijders vanwege verkeers- en lawaaioverlast is een ander belang dat niet onder de noodverordening valt.

Samen met mijn collega in Lingewaard heb ik daarom met de politie afgesproken dat we wel vol inzetten op maximale handhaving van de noodverordening. Daarnaast worden er tekstwagens geplaatst met teksten erop, snelheidscontroles gehouden en extra gecontroleerd. Indien motorrijders en groepen fietsers zelf te dicht op elkaar rijden of door hun gedrag het voor anderen onmogelijk maken om de 1,5 meter regel in acht te nemen, zullen deze direct worden beboet. Ook onze Boa's helpen hierbij natuurlijk, maar zij zullen echter ook moeten controleren op vele andere locaties zoals de parken, sportvelden en winkelstraten van Overbetuwe.

Afgezien van de ergernis over de hoeveelheid motoren, hetgeen hopelijk door bovenstaande maatregelen dit weekend aanzienlijk minder zal zijn, is het feit dat de verkeersregels overtreden

worden en de ervaren geluidsoverlast ook een bron van ergernis. De politie heeft afgelopen weekend al met een lasergun opgetreden tegen overtreders van de maximum snelheid. Komend weekend zal ook hier tegen nog intensiever zichtbaar en onzichtbaar worden opgetreden.

Inzet gemeentelijke toezichthouders (Boa's)

De capaciteit van de toezichthouders is deze week uitgebreid dankzij de bereidheid van enkele van onze medewerkers om tijdelijk aangesteld te worden als gemeentelijk toezichthouder. We hebben nu de beschikking over 12 toezichthouders die we echter moeten verdelen over 7 dagen per week. Gelet op de oppervlakte van onze gemeente blijft toezicht en handhaving een beperkt instrument. Conform de handhavingsstrategie gaan Boa's en politie eerst in gesprek met onze inwoners. Wanneer mensen zich toch niet aan de regels houden, volgt een officiële waarschuwing. Sinds deze week worden deze geregistreerd en bij een volgende overtreding door dezelfde persoon volgt een boete. Vorige week zijn 5 boetes uitgedeeld aan jongeren in Elst. Dus de tijd van waarschuwen is nu wel voorbij. Met het mooie weer en het feit dat de mensen nu al zo lang met de beperkingen leven, zien we wel een toename van het aantal mensen op straat, in parken, speeltuinen etc. We blijven daarbij door borden en waar mogelijk door toezichthouders wijzen op de 1,5 meter regel.

Sinds de afkondiging van de noodverordening hebben onze toezichthouders ook vele winkeliers bezocht. De ondernemers houden zich in het algemeen goed aan de regels en stellen zich coöperatief op. Zo niet, dan gaan de toezichthouders met hen in gesprek en hebben ze, daar waar nodig, met de winkeliers meegedacht hoe wel aan de richtlijnen voldaan kan worden, hetgeen erg op prijs wordt gesteld. Er zijn tot nu toe 3 winkeliers gewaarschuwd omdat deze niet handelden conform de richtlijnen. Bij her controle was dit wel zo. Twee zaken die onder het begrip "contactberoep" vallen, zijn bevolen hun activiteiten te stoppen en dat hebben ze gedaan.

Financiële Ondersteuning inwoners en ondernemer

Omdat de financiële effecten van de corona maatregelen voor velen steeds nijpender worden, heeft het college, zoals in de vorige brief reeds aangekondigd, in aanvulling op of ter uitvoering van landelijk beleid besloten tot een pakket met maatregelen om inwoners en bedrijven financieel te ontlasten. Het gaat daarbij over uitstaande vorderingen, betalingsverplichtingen, huur, en vele andere situaties waarin inwoners en bedrijven financiële verplichtingen hebben jegens de gemeente. We geven uitstel van betaling en betalen zelf zo snel mogelijk uit. Ik verwijs voor de details naar de antwoorden op raadvragen hierover en de bekendmaking in de media.

Uit de eerste aanvragen blijkt dat deze maatregelen zeer welkom zijn. Zo zijn in het kader van de TOZO regeling (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers inclusief zzp'ers), tot en met 7 april in totaal 536 aanvragen gedaan door ondernemers uit Overbetuwe. 373 hiervan hebben aangegeven een voorschot te willen ontvangen. Deze worden met voorrang behandeld. De resterende 163 zullen daarna behandeld worden. Tot 8 april zijn er 74 ondernemers die een voorschot hebben ontvangen. Dit voor een totaalbedrag van € 103.000. De mogelijkheid tot uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen tot 31 juli 2020 is inmiddels door 64 ondernemers gebruikt.

Sociaal Domein

Veel gezinnen lijken thuis een goede modus te hebben gevonden om werk, scholing en opvang van de kinderen en reguliere huishoudelijke taken te combineren. De gemeente en haar partners hebben extra aandacht voor kwetsbare kinderen in onveilige thuissituaties. Deze kinderen beschikken immers niet meer over een veilig moment op school of bij opa en oma, waardoor zaken kunnen escaleren. Daarnaast zijn het docenten, huisartsen en andere hulpverleners die normaal gesproken signalen doorgeven aan het meldpunt Veilig Thuis. Deze hebben nu minder zicht op hoe het met de kinderen gaat. Daarom is het nu meer dan ooit belangrijk dat mensen een oogje in het zeil houden en melding doen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. We proberen alle kwetsbare inwoners van Overbetuwe in beeld te houden. Hierbij benutten we zoveel als mogelijk de reguliere kanalen. Er is noodopvang bij de kinderopvang en het onderwijs

georganiseerd, die beschikbaar is voor kinderen van ouders met een vitaal beroep, en voor kinderen in kwetsbare gezinnen. Het Sociaal Team Overbetuwe houdt nauw contact met gezinnen / cliënten en zorgaanbieders om te voorkomen dat we mensen uit het oog verliezen. We zien dat de spanningen bij gezinnen beginnen op te lopen, en dat de vraag naar ondersteuning de laatste dagen groeit. Forte Welzijn heeft daarom in samenwerking met het Sociaal Team Overbetuwe een luisterlijn gestart. Ook worden 75+’ers actief gebeld. Het (school)maatschappelijk werk van Sante zoekt actief contact met cliënten en gezinnen, ook daar waar de ondersteuning reeds is afgesloten (nazorg). We zien dat veel zorgaanbieders ditzelfde doen. We hebben al onze ketenpartners gemaïld met daarin de belangrijkste lokale telefoonnummers en initiatieven, zodat zij hiernaar kunnen doorverwijzen. Deze en veel andere informatie voor inwoners en partners is ook te vinden op onze website.

In regionaal verband hebben de gemeenten gezamenlijk ook maatregelen getroffen gericht op de continuïteit van zorg en voorzieningen. Binnen de gemeenschappelijke regeling Centraal Gelderland zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop we onze zorgaanbieders financiële zekerheid en ruimte kunnen bieden volgens de richtlijnen van het Rijk. Dit wordt momenteel uitgewerkt en hierover zal naar verwachting volgende week in het college worden besloten. Afgelopen dinsdag heeft het college ingestemd met een regionaal voorstel om de vervoerders van doelgroepenvervoer financieel te steunen door in afwachting van landelijke afspraken over te gaan tot tegemoetkoming van vervoerders in de vorm van een voorschot. In de bijlage treft u tenslotte een regionale informatiebrief aan over de opvang van daklozen in de regio.

Flexibiliteit en inzet gemeenteambtenaren

Net als bij velen heeft de huidige situatie ook zijn impact op onze medewerkers. Ook zij hebben de zorg voor kinderen die de hele dag thuis zijn, zieken in het gezin of zorgen over (groot)ouders die zij niet meer kunnen bezoeken. Toch werken ze onverminderd hard door om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn. Alle door de gemeente te nemen of uit te voeren maatregelen, moeten door onze medewerkers feitelijk worden geeffectueerd. Heel veel reguliere processen moeten ook gewoon doorlopen. Dit varieert van het afhandelen van aanvragen voor vergunningen tot geboorteaangiftes en afvalinname op de milieustraat. Dit alles samen geeft veel druk op onze medewerkers en vraagt om veel creativiteit. Ik heb hier grote waardering voor en ben trots op onze mensen die nu al weken lang zich collectief hiervoor inzetten. Medewerkers die het minder druk hebben, springen bij op gebieden waar het juist extra druk is, denk bijvoorbeeld aan ICT, communicatie, WMO/jeugd en de toezichthouders. Om iedereen te bedanken en om ze te stimuleren vol te houden, hebben college en managementteam vorige week gezamenlijk bij alle medewerkers thuis een bosje tulpen en een bedankbriefje laten bezorgen. Ook dit is nodig om samen door te gaan in deze bijzondere tijden.

Met vriendelijke groet,

Patricia Hoytink-Roubos
burgemeester van Overbetuwe

Informatiebronnen:

Over Overbetuwe: https://www.overbetuwe.nl/Inwoners/Informatie_over_het_coronavirus

Via onderstaande links kunt u op de hoogte blijven van de meest actuele landelijke informatie:

<https://vng.nl/nieuws> , <https://www.rijksoverheid.nl/actueel>

<https://www.rivm.nl/nieuws/actuele-informatie-over-coronavirus>